

SPRAVODAJCA

**OBLASTNÉHO KLUBU VOJENSKÝCH VÝSADKÁROV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
BANSKÁ BYSTRICA**

Úvodom

Tak a máme tu prvé tohtoročné číslo nášho klubového Spravodajcu. Žiaľ, nový rok nám nezačína najšťastnejšie. Neviditeľný nepriateľ COVID-19 nebezpečne ohrozil zdravie aj spôsobil úmrtia ľudí na celom svete. Aj minulý rok sa pre jeho šírenie nemohli uskutočniť všetky naše plánované akcie. Napriek tomu naši členovia dokázali, že vedia za dodržania nariadených opatrení a stanovených podmienok zrealizovať spoločenské akcie. Svedčia o tom doručené príspevky od našich členov, preto aj toto prvé tohtoročné číslo je plné zaujímavých udalostí. Takže najprv dokončíme spomienky výsadkového lekára, po ktorých nasleduje príspevok od kolegu Vladimíra Schneidera zo stretnutia výsadkových veteránov ČR a SR v Prostějove. Krátko, ale emotívnejšie si priblížime spomienkové stretnutie pri pamätníku Juraja Kriváňa, ktoré sa nakoniec podarilo uskutočniť. Báseň od kolegu Jána Návoja tomuto stretnutiu dáva osobitnú poctu tejto osobnosti parašutizmu. Autor tejto básne nám následne priblížil priateľskú návštevu u nemocného kolegu, ktorý žiaľ, opustil naše rady a kolega Peter Hlavačka vo svojom príspevku opísal neočakávané stretnutie priateľov pri pomníku SNP. Pred záverom dávame do pozornosti našim členom informácie k plánovanej činnosti tohto roku po skončení pandémie koronavírusu a v závere sa dozvieme o ďalšom pripravovanom obsahu druhého aj tretieho čísla Spravodajcu.

Ivan Bartoš

VÝSADKOVÝ LEKÁR SPOMÍNA

plk. v. v. MUDr. Bohumil Bočkay

(dokončenie z predchádzajúceho minuloročného čísla)

Manželke by vraj nevedel zdôvodniť ani jednoduchú nieto ešte asi trojtýždňovú abstinenciu. Ona to potrebuje každý deň. Ju nepresvedčí, ani neoklame. Treba čosi vymyslieť. Aj sme vymysleli. Ondreja som zasadroval od pásu do polovice stehien s dvoma otvormi riešenými tak, aby neumožňovali sexuálny styk, len príslušnú telesnú potrebu. Sadru sme nastrihli tak, aby po príchode do práce ráno sme ju mohli zložiť a pri odchode zo zamestnania nasadiť a zafixovať jedným obvazom. Vybavil som ho lekársym potvrdením s komplikovanou latinskou diagnózou úrazu v oblasti chrbtice a panvy, ktorý utrpel pri služobnou telocviku. Týmto potvrdením mohol šermovať len pred manželkou. Megadávky penicilínu, ktoré som mu denne pichal, zabrali tak, že po troch týždňoch a po laboratórnej kontrole sme mohli sadru odstrániť a pomôcť tak obšťať Ondrejovu manželku. Štábne práce neutrpejú, lebo Ondrej chodil

riadne do práce, nič mu nechýbalo, leda tak väčšie pohodlie pri spánku v sadre. Tým, že nebol liečený vo VN bol uchránený od administratívnych úkonov s tým spojených a nielen manželka, ale ani veliteľ a spolupracovníci sa o tejto udalosti nič nedozvedeli až do chvíle, keď čítajú túto príhodu.

Prokurátor

V článku Reminiscencie na Prešov som spomenul zoskoky na letisko Mníchovo Hradište a cvičenie brigády vo VVP Mimoň v roku 1964. Išlo o veľké cvičenie a mne resp. zdravotníckej službe boli po prvýkrát v histórii brigády pridelené tri motorky a 6 dvojkoľosových príviesných vozíkov práve zavedených do výbavy výsadkového vojska na prevoz materiálu práporného obväziska a odsun ranených a nemocných. Cvičenie bolo náročné, blížil sa jeho záver, chystal sa slávnostný pochod a vtedy som dostal avízo, že sa mám dostaviť k veliteľovi brigády plk. Mansfeldovi. Nestáva sa bežne, aby hlavný lekár práporu bol volaný k veliteľovi brigády. Len v prípade veľkého pozitíva (pre odmenu), alebo veľkého „maléru“ (pre trest). Tušil som, že s cvičením to nesúvisí. Cvičenie som síce zvládol veľmi dobre, ale to by sa odrazilo na jeho vyhodnotení pred útvárom a nie individuálne pred veliteľom. Sám som cítil, že na odmenu to nebolo a nejakého maléru som si nebol vedomý. Tak som teda išiel k veliteľovi vo veľkej neistote. Ten mi dosť dôverne oznámil, že mu volali z vojenskej prokuratúry Brno, aby som sa tam zajtra ráno dostavil. Aby som sa teda pobalil a o 11,00 hodine odletel lietadlom prepravujúcim padáky do Prostějova. Dosť súcítne sa na mňa pozeral a ja som nevedel prečo? Premietal som si posledné dni a na nič, čo by bolo hodné prokurátora som neprišiel – ani v mojej činnosti, ani vo vzťahu k pacientom, čo bolo najčastejším dôvodom môjho kontaktu s vojenským prokurátorom. Jediné, čo ma napadlo bolo, že pri návrate z nemocnice z Českej Lípy sme sanitkou niekde v Bělej pod Bezdězom zrazili nejakého psa a ani sme nezastavili. Žeby nás niekto podľa čísla sanitky odhalil a udal? Dosť nepravdepodobná, ale jediná možnosť. Na tú som sa sústredil a pripravoval si odpovede na možné otázky, aj keď som pochyboval, že by takáto drobnosť sa za 2 dni dostala až k prokurátorovi. Súčasne som si premietal moju doterajšiu vojenskú kariéru v kontexte s vojenskou prokuratúrou. Konštatoval som, že s prokurátormi som prišiel do styku viackrát, ale skoro vždy na tej správnej strane, najčastejšie pri mimoriadnych udalostiach a úmrtí vojakov, o čo u výsadkárov nebola núdza. V dávnejšej minulosti som ako delikvent stal pred prokurátorom dvakrát na záver štúdia vo Vojenskej lekárskej akadémii Hradec Králové. Prvú štátnicu z internej medicíny sme hlučne a rozšafne oslávili v jednej hradeckej vinárni a vraj sme porozbíjali nejaké „sklenice“. Incident s čašníkom sa vyhrotil do národnostného sporu, ktorý cez dozorného posádky a veliteľa posádky dospel až do prokurátorského riešenia. Ale dopadlo to relatívne dobre, vec bola odstúpená na disciplinárne riešenie, takže sa to skončilo len nejakým drobným trestom. Tak po šiestich rokoch štúdia mi v zázname o odmenách a trestoch pribudol k 62 odmenám prvý trest. Asi za mesiac som dostal

prokurátora druhýkrát – tentoraz vraj za „protištátnu činnosť“, keď som išiel protestovať, ale aj orodovať k 1. tajomníkovi ÚV KSČ a prezidentovi Novotnému za náš ročník, ktorý mal byť (a aj bol) vyradený ako prvý v histórii v hodnosti nadporučík. Dovtedy boli poslucháči VLA vyradovaní ako kapitáni. Návšteva prezidenta však nebola tým najhorším činom. Ale to, že po návrate som zvolal celý ročník, informoval ich o neúspechu jednaní a nakoniec len tak mimochodom prehlásil, že ja osobne budem protestovať osobným listom na ÚV KSČ. Ako lavína potom na ÚV boli doručené listy asi 50 poslucháčov 6. ročníka. A to bola organizovaná vzburá a teda protištátna činnosť, ktorú som zorganizoval ja. Vraj. Ja, vzorný študent, veliteľ študijnej skupiny, člen výboru ZO KSČ a protištátna činnosť? To nešlo dokopy. Nakoniec aj táto epizóda skončila „len“ disciplinárnym a straníckym trestom. Disciplinárny trest domáceho väzenia bol zdôvodnený tým, že som bez povolenia opustil posádku Hradec a odišiel do Prahy a tak som sa bezdôvodne nezúčastnil zamestnania podľa denného rozvrhu. Ani slovo o proteste na ÚV KSČ alebo protištátnej činnosti. Stranícky trest dostal celý ročníkový výbor KSČ za nezvládnutie politickej situácie v ročníku. Stal som sa obetným baránkom ročníka, keď sa okrem mňa nenašiel iný odvážlivec, ktorý by si bol trúfol na protest u prezidenta. Napriek tomu som medicínu úspešne ukončil. Ak som toto zvládol, tak ma nejaký zabitý pes nemôže rozhádzať. S takýmto predsavzatím som sa ráno vybral do Brna. Prijal ma náš výsadebný prokurátor pplk. MUDr. Rigo a hneď sa ma spýtal, či viem, prečo som tam. Keď som spomenul indíciu na psa, zasmial sa a položil mi druhú otázku – či poznám slečnu Ivetu Y: Hneď som vedel koľko bije. Na odpoveď som mal asi toľko času ako výsadebný, keď sa mu neotvorí padák. Váhavo som odpovedal „áno“, ale celých tých pár sekúnd som si premietal situáciu z posledných týždňov, ktorá ma sem priviedla. „Na interrupčnej (potratovej) komisii vypovedala, že ste jej robil, aj keď neúspešne potrat“, pokračoval Rigo. Keď máte sekundu na sformovanie prijateľnej odpovede, je to naozaj zrovnateľná situácia s tým výsadebným. No, podarilo sa mi sformulovať nepriestrelnú odpoveď ktorá potom obstála aj pred súdnymi znalcami. A bola aj pravdivá. Rázne som odpovedal, - „to nie, len som jej urobil tzv. „Fischerov test“, t. j. podal 5 injekcií XXX preparátu, aby som vylúčil alebo potvrdil tehotenstvo“. Ak po aplikácii tohto preparátu žena dostane menštruáciu, tak nie je tehotná, ak ju nedostane, tak je tehotná. Žiaľ, niektorí lekári z toho profitujú. Ak žena s malou dušičkou absolvuje túto procedúru a dostane menzes, domnieva sa, že jej lekár vykonal úspešný potrat. To nie je pravda, hovorím mu. Ešte šťastie, že som si zo štúdia túto procedúru pamätal. Za ten krátky čas sa mi v mysli premietla celá situácia: Asi tak pred mesiacom mi zavolať môj dobrý kolega, že za mnou príde slečna Iveta Y, tak ma prosí aby som jej urobil potrat. Je pravdepodobne tehotná s jedným ženatým dôstojníkom z Leteckých kasární. Je to jeho kamarát, ale poznám ho i ja, bolo by škoda takého dobrého zlatého chlapca nechať v tom. On by to urobil, ale je dlhšiu dobu mimo Prostějova, tak sa rozhodol požiadať mňa. Ešte mi poradil ako a akými nástrojmi to mám urobiť a položil telefón. Začal som

rozmýšľať, ako sa z toho maléru dostať tak, aby som nesklamal kolegu. Niečo som vedel, niečo naštudoval, zohnal som 5 ampuliek XXX preparátu na vykonanie uvedeného Fischerovho testu a čakal čo bude. Už druhý deň slečna Iveta prišla. Vysvetlil som jej postup, podal prvú injekciu, druhý deň druhú a tu nastal problém. Ja som odchádzal na pár dní myslím na streľby a rozmýšľal som, komu zverím podanie ďalších troch injekcií. Slečna ma presvedčila, skôr uhovorila, aby som jej dal ampulky a striekačky, ona má priateľku zdravotnú sestru, ktorá jej ich aplikuje. Nakoniec som súhlasil, ampulky som jej dal a potom asi dva týždne som sa strachoval, či to nezneužije alebo neskomplikuje a nakoniec obráti proti mne. Nič sa nestalo, slečnu som viac nevidel a na epizódu zabudol. Spomenul som si na ňu až po vyslovení jej mena MUDr. Rigom. Fakt je taký, že k potratu nedošlo. S využitím svedeckých služieb des. abs. MUDr. XY išla Iveta pred interrupčnú komisiu, kde v tiesni vypovedala, že ja som sa pokúsil o potrat, k čomu som jej podal aj injekcie. Našťastie expertná komisia lekárskej fakulty Brno, na ktorú sa MUDr. Rigo obrátil, potvrdila môj postup ako správny, čo mi MUDr. Rigo oznámil telefonicky asi za dva veľmi hektické týždne. Intuitívne som cítil, že plk. Mansfeld vedel dôvod mojej cesty do Brna, tak som mu dal vedieť aj výsledok. Zjavne sa mu uľavilo. Prekvapený som ale bol postojom samotnej slečny Ivety, onoho statného mládenca i kolegu. Nikto z nich sa mi ani slovom dodnes neospravedlnil. Pritom slečna Iveta asi po polroku došla pracovať k nášmu útvaru a bývala častým hosťom na ošetrovni. Nie mojím, ale zdravotníkov a horského slnka, ktoré absolvovala obdeň v prítomí skladu zdravotníckeho materiálu vedomá si toho, že je tajne pozorovaná zdravotníckym personálom a jeho kamarátmi z veliteľskej čaty. No a keďže som tejto epizóde dal názov „prokurátor“, tak moje vyprávanie ukončím tým, že po dobu služby u výsadkárov som sa ešte dvakrát dostal do „križku“ s prokurátorom a vždy to vypálilo dobre.

Výsadkársky charakter

Niekedy v januári 1966 sa po raňajkách zastavil na ošetrovni veliteľ 7. pluku špeciálneho určenia pplk. Šedina s návrhom, aby som s ním išiel na záverečné cvičenie SHPz na záver zimného sústredenia v Jeseníkoch. Chystá sa na kontrolu tohto cvičenia a chcel by ma tam vziať, lebo je veľká zima a možno že vojaci budú potrebovať moju pomoc, lebo je s nimi iba zdravotník. V druhý deň sme vyrazili gazíkom do Jeseníkov. Do priestoru sústredenia sme dorazili tesne poobede, keď skupiny hĺbkového prieskumu začali vyrážať do akcie. Stihli sme akurát prezrieť tábor, ubytovanie v zemľankách, ja som si prezrel ošetrovňu – tiež v zemľanke a veliteľ preveril prípravu cvičenia. Počasie neveštilo nič dobré – úplne jasno, slnečno, snehu tak 30-40 cm a už pri zahájení cvičenia okolo 15 hodiny sa teplota pohybovala dosť pod nulou. Začiatok cvičenia bol ostrý, skupiny štartovali v lesíku za štátnou cestou, po pár metroch sa museli dostať na druhú stranu cesty plaziac sa betónovou skružou, v ktorej tiekol síce slabší, ale predsa len prúd nezamrznutej vody, takže sa nevyhli namoknutiu odevov. Za

cestou zahladzovali stopy tým, že sa presúvali po zamrznutom potoku. Ľad na potoku nebol všade pevný, prebáral sa a niektorí vojaci doň vpadli nohami a tak namokli aj na nohách.. Ďalší presun členitým terénom sme už nesledovali, ale, a to už za tmy, sme sa presunuli do priestoru činnosti skupín, k palebnému postaveniu rakety, myslím že to bol Corporal. Gazík sme odstavili na okraji lesíka tak, aby sme mohli pozorovať dianie na holej planine pred nami, ale sami aby sme boli nespozorovaní. Medzitým sa spustil silný severný vietor a teplota poklesla pod mínus 10° C. Hrozné čo len pomyslieť na vojakov v premočenom odevu a obuvi. My sme boli vo vykúrenom gazíku, z ktorého sme moc nevychádzali, lebo vonku sa čerti ženili. Ale trpezlivo sme čakali na príchod SHPz. Palpost bol na holom kopci, kde to fučalo dvakrát tak silno ako v lese. Snažil som sa veliteľa varovať pred následkami a nahovoriť ho, aby cvičenie zrušil, alebo prerušil a aby pokračovalo po vylepšení počasia. Ale kdeže, neustúpil, naopak, počasie si pochvaľoval a svojim typickým úsmevom a konštatovaním, že „to je vono“ ma uzemnil. Konečne okolo 22,00 hodiny sme sa dočkali príchodu prvých prieskumníkov, bez hluku, v tichosti sa priblížili a zaľahli, aby zmapovali situáciu v priestore akcie. Obdivoval som ich, ako vytrvalo a pre mňa nekonečne dlho pozorovali stráže, ich presné trasy pochôdzky, doby a spôsob ich výmeny a všetku ďalšiu činnosť, dôležitú pre úspech akcie. V duchu som ich súril, aby čo najskôr ukončili akciu, ale oni postupovali systémovo s rozvahou, nenáhli sa až keď mali všetko riadne zmapované, bleskovo vykonali vlastnú akciu, zlikvidovali stráže, položili nálože a imitovane vyhodili raketu do povetria. To už bolo hlboko po polnoci. Po akcii sa bleskovo presunuli na základňu, znova aj po zamrznutom potoku. Ich presun sme pozorovali asi na dvoch miestach, kde sa ich trasa krížila s trasou nášho gazíka. Po príchode na základňu si začali rozkladať ohne, aby sa zohriali a osušili časti odevu a premočené kanady. Niektorých premohla únava a začali driemáť, pričom ich odpredu ohrieval oheň a zozadu drvil chlad. V tejto situácii sme skupiny opustili a pobrali sa do tábora trocha si pospať, veď už bolo po 3 hodine rannej, vietor trocha ustal, ale jasná noc stlačila teplomer hlboko pod -10° C. Cestou do tábora, ale aj počas nepokojného spánku som myslel na chlapcov a v duchu vykreslil hrozivú situáciu. Pôvodný plán, včas ráno odísť do Holešova, sme skorigovali na môj návrh, že počkáme na príchod skupín a ja pomôžem ošetriť vojakov. Tak sa aj stalo. Ja som na ošetrovni čakal na chlapcov a veliteľ s veliteľom čaty, myslím že to bol kol. Kočí, hodnotili priebeh cvičenia. Očakával som hodne nemoci z nachladenia a omrzlín, hlavne nôh, pre namoknutie odevov a obuvi u značnej časti cvičiacich, čo pri súčasných poveternostných podmienkach vytváralo ideálnu kombináciu pre ich vznik. Skupiny došli okolo 10,00 hodiny a na ošetrovňu sa dostavilo len pár vojakov, asi 1-2 nachladení, asi 2 ľahké omrzliny a na počudovanie asi 4 popáleniny nôh. K nim sa dostali tak, že pri ohrievaní a sušení u ohňa tí, ktorí si obuv ponechali na nohách neodhadli moment jej usušenia a došlo k popáleninám aj keď len ľahkého stupňa. To bol môj nový medicínsky poznatok, ktorý som využil pri

d'alšej výuke prežitia. Okrem tejto skúsenosti som sa na tomto „výlete“ presvedčil, že človek toho znesie veľa, skutočne viac než kôň, že výsadkár nepozná prekážky, stupeň jeho telesnej zdatnosti a psychickej oddanosti je nadmieru vysoký a predovšetkým jeho morálne kvality sa nedajú ničím vykompenzovať. Uvedomil som si, že tieto vlastnosti výsadkár nadobúda tvrdým výcvikom a odvtedy som fandil náročným veliteľom a pochopil Šedinovo „to je vono“.

Smutné Vianoce

Na Vianoce r. 1966 si budem dlho spomínať a to nie vo veselom tóne. Deň pred Štedrým dňom pripadlo na nás upratovanie chodby v bytovom dome na ulici L. Mucalíka v Holešove. Manželka upratovala byt a chystala vianočné jedlo a ja som teda upratoval schody a spoločnú chodbu v baraku. Robil som to dôkladne, chcel som umyť aj sklenenú guľu z osvetľovacieho telesa. K nemu som sa dostal za pomoci štaflí, odšrouboval som guľu, keď mi ona zrazu začala vypadávať z rúk. Bolo to ako v cirkuse, guľa poskakovala medzi mojimi rukami, ale nakoniec sa predsa rozbila a ja som utrážil reznú ranu na ľavej ruke. Pekný začiatok Vianoc. Ranu som si ošetril a pokračoval v práci. Tu ma oslovila manželka, že jej pri upratovaní niečo padlo do oka. Cudzie teliesko som z oka odstránil a rozhodol sa, že podráždené oko ešte vypláchnem borovou vodou. Otvoril som lekárničku, vzal fliaštičku a opakovane sa presvedčil, že je na nej nápis borová voda. Po opätovnom overení nápisu som kvapátkom do oka kvapol pár kvapiek roztoku. Manželka zakričala, vyskočila a už som vedel, že je zle. Podívam sa, snáď po piatykrát na fliaštičku a čo vidím Peroxid vodíka“. A aby zrada bola úplná, tak nie bežne užívaný 3%-ný, ale hneď 10%-ný. Okamžite som niekoľkokrát oko prepláchnol čistou vodou, ošetril mastičkou a oko zalepil. Počkáme do zajtra, čo sa z toho vyvíja. Pretože ráno manželka pociťovala úľavu, ponechal som oko takto ošetrené celý Štedrý deň dúfajúc, že tým bude smoliarska dávka vyčerpaná a ja strávim pokojné a radostné Vianoce. Takéto Vianoce mi zaželel veliteľ útvaru pplk. Šedina ráno v prvý vianočný deň, keď mi zatelefonoval a oznámil, že pred domom ma čaká auto, aby som hneď prišiel do kasárni, ide o závažnú záležitosť. Po príchode do kasárni som sa dozvedel, že ideme do Kroměříža, kde do vojenského lazaretu bol na Štedrý večer prevezený náš vojak Jozef Kučera. V lazarete sme ho už nenašli, lebo internista lazaretu zavčasu ráno konštatoval, že stav je kritický a pacienta dal previesť do civilnej nemocnice. Pobrali sme sa tam. Spočiatku nás k nemu ani nechceli pustiť, ale po mojej intervencii sme sa k nemu dostali. Ležal na samostatnej izbe v beznádejnom stave, v bezvedomí, zaintubovaný, napojený na dýchacie prístroje s napichnutou infúziou, v izbe, ktorú by sme dnes nazvali ARO. O vážnosti stavu svedčí aj fakt, že napriek sviatočnej atmosfére bol prítomný aj primár interny. Ten nás oboznámil s kritickým stavom pacienta a akú - takú nádej nám dal v prípade, že by sa nám podarilo zohnať vtedy absolútne nový liek erytromycín. Ten nie je k dispozícii v celej Kroměříži, ale nemajú ho ani v brnianskej fakultnej

nemocnici. Napriek tomu, že bol sviatočný deň, podarilo sa nám vojenskými telefónnymi linkami priamo do bytov funkcionárov v Prahe zabezpečiť – ja erytromycín v lekární Ústrednej vojenskej nemocnice Střešovice a kolega Šedina lietadlo s osádkou na prevoz lieku a rodičov voj. Kučeru do Holešova. Tých totiž nemocnica Kroměříž medzitým vyrozumela a vyzvala k návšteve syna s našim pokynom, aby sa hlásili na letisku Ruzyně a ďalšími podrobnosťami k letu. Okolo 15,00 hodiny, keď sme sa chystali k odchodu do Holešova, aby sme prevzali liek a uvítali rodičov voj. Kučeru, žiaľ, tento v tejto dobe skončil. V tejto situácii, keď lietadlo s osádkou bolo v pohotovosti, liek bol z ÚVN doručený posádke a rodičia voj. Kučeru boli už na letisku, sme zastavili všetky aktivity. Rodičia pochopili daný stav, zbytočne do Kroměříža necestovali a prišli až na smútočnú rozlúčku útvaru s voj. Kučerom do kasárni v Holešove. Čiastočne už pred odchodom do Kroměříža a najmä po návrate som na ošetrovni zisťoval, čo sa vlastne stalo? Na Štedrý deň sa už tradične konali na strelnici Dobrotice prebory jednotlivcov i družstiev medzi rotami v streľbe z rôznych zbraní. Pred odchodom na strelnicu okolo 15,00 hodiny sa dostavil voj. Kučera na ošetrovňu s mierne opuchnutým nosom, na ktorom mal malý furunkel (vriedok) a dožadoval sa ošetrovania. Službukonajúci zdravotnícky inštruktor mu furunkel ošetril mastičkou, prelepil, preventívne a treba povedať veľmi správne mu dal aj tabletkový penicilín. Do ambulantnej knihy i knihy nemocných roty mu neodporučil účasť na streľbe, odporučil klud na rote a zákaz akejkoľvek manipulácie (vytláčanie) s furunklom. Pretože voj. Kučera bol najlepší strelec roty a bol ctižiadostivý, chcel zabojskovať, tak na pretek išiel a aj zvíťazil. Vďaka nemu jeho rota zvíťazila v celkovom hodnotení. Avšak v priebehu streľieb sa jeho stav výrazne zhoršil, opuch sa rozšíril na celú tvár a keď došiel večer na ošetrovňu, mal už aj vysokú teplotu. Vraj mu na strelnici niekto vytlačal furunkel. Fakt je, že infekcia sa mu rozšírila do lebky na mozgové obaly. Zdravotnícky inštruktor ho okamžite previezol sanitkou na chirurgické oddelenie vojenského lazaretu v Kroměříži. Celý svoj postup zapísal do zdravotnej dokumentácie, čo značne uľahčilo vyšetrenie udalosti vojenským prokurátorom. Pretože bol Štedrý večer, nepovažoval za potrebné mi to oznámiť. Vedel, že by som prišiel na ošetrovňu a tým by sa prevoz pacienta oddialil. Postup ocenil aj prokurátor, ktorý celú zdravotnú dokumentáciu zabavil a po overení správnosti postupu vojenskými i civilnými lekáskymi odborníkmi konštatoval, že zdravotný personál postupoval správne a zápisy v dokumentácii sa zhodujú s výpoveďou. Zameriaval sa na rotu, lebo v knihe nemocných roty zápis s odporúčaním zdravotníckeho inštruktora chýbal. Celá dvojstrana bola totiž vytrhnutá. Musel to vykonať niekto, kto mal eminentný záujem na účasti voj. Kučeru na streľbách. Medzi úmrtím a útvarovou rozlúčkou s voj. Kučerom som si skladal mozaiku jeho životnej púti. Pri nástupe k útvaru 1. X. vážil takmer 90 kg, tak som ho vyradil zo skupiny výsadkárov, lebo podľa predpisu bola povolená maximálna váha 80 kg. Voj. Kučera ma prišiel presvedčiť, aby som ho neposielať preč od výsadkárov, že mu to nemôžem urobiť. Rozhovoril sa, že je

synom dedinských učiteľov niekde od Kolína. V dedine bol považovaný za nešiku, volali ho tučko, ktorý nič nedokázal, nerobil žiaden šport a nemal ani veľa kamarátov. Osobne bol však citľivý a zaumienil si, že keď pôjde na vojnu, tak im to ukáže. Preto sa prihlásil k výsadkárom a v predvojenskej príprave sa venoval streľbe. Nechcel stratiť šancu na presvedčenie obyvateľov obce, že nie je nešika a preto mi prisľúbil, že tých 9 kg v prijímači zhodí. Tak som sa nechal presvedčiť a podmienne ho ponechal medzi výsadkármi. Na moje milé prekvapenie sa na konci prijímača prišiel ukázať, vážil asi 79 kg, čo bolo neuveriteľné. Tak som ho definitívne ponechal u útvaru a on na znak vďaka nadviazal so mnou užší kontakt, s každým úspechom, aj prvým zoskokom sa mi prišiel pochváliť. Dúfal, že aj rodičov presvedčí o svojich kvalitách. Preto tak vehementne trval na svojej účasti na streleckej súťaži. Keď došli rodičia na útvarovú rozlúčku, hovoril som s nimi o týchto veciach. Aj keď bol mŕtvy, boli na neho hrdí, snáď prvýkrát v živote. Aj preto sa s jeho smrťou vyrovnali, na rozlúčke sa chovali dôstojne a nezvalovali vinu za jeho smrť na útvar ani netrvali na ďalšom vyšetrení okolností okolo jeho účasti na streľbách vrátane prokurátorského šetrenia. Vraj im to syna aj tak nevráti. Nakoniec spolu s veliteľom sme im dali za pravdu. Ešte dlho po tejto udalosti ostali v telefonickom i písomnom kontakte s veliteľom Šedinom. Pochválili sa, že od pohrebu v dedine sa obraz o ich synovi radikálne zmenil.

28. 11. 2020 prevzal Kríž Jozefa Gabčíka v Hradci Králové za otca Ladislav Havrišák ml. Posledný slovenský výsadkový strelec Ladislav Havrišák (97 r.) je v Domove dôchodcov, zatiaľ bez možnosti návštev. Odovzdania sa okrem Vladimíra Gajdoša (KVVV Plzeň) zúčastnil predseda KVV Hradec Králové - Slávek Junek.

Stretnutie výsadkových veteránov Českej a Slovenskej republiky v dňoch 02. - 04. 09. 2020, Prostějov.

Náš hostiteľ, Klub vojenských výsadkových veteránov Prostějov, pri svojich 30. narodeninách, pozval kolegov, priateľov a ďalších významných hostí z Klubov vojenských výsadkových veteránov v Čechách a na Slovensku, predstaviteľov vlády ČR, AČR, ako aj predstaviteľov samospráv, na stretnutie 2020. Konalo sa

Zľava: Ján Mazerik, Jozef Balla, Dominik Valkovič, Bohumil Bočkay, Slavoslav Kincel

v priestore letiska, kasární a radnice mesta Prostějov.

Napriek všetkým prekážkam, ktoré nám tento rok sťažujú realizáciu našich plánovaných akcií, sa táto vydarila. Priestor letiska poskytol všetok dostatočný komfort na prežitie troch dní s priateľmi. Zišlo sa nás viac ako 300 a bolo tam všetko, čo sme na bezproblémové prežitie potrebovali. Organizátori, KVVV ČR Prostějov, spoločne s AČR a mestom Prostějov si zaslúžia uznanie

všetkých zúčastnených. Pri slávnostnom nástupe, 3. septembra 2020, nás prišli pozdraviť predstavitelia vlády Českej republiky, jej predseda Andrej Babiš a ministerka financií Alena Schillerová a pozdravil nás aj hejtman Olomouckého kraja Ladislav Okleštěk. Za Armádu Českej republiky sa zúčastnili brigádny generál Pavel Kolář, riaditeľ Riaditeľstva špeciálnych síl a tiež veliteľ 601. skss plukovník gšt. Tomáš Skácel. Za OS SR, veliteľstva pre špeciálne operácie, sa stretnutia zúčastnil plk. Ing. Mgr. Pavel Švelka.

Zľava so zástavami stojaci: s replikou zástavy 2. čs. pdb vojak 1. stupňa Kristián Brachniak, so zástavou O KVV SR Bratislava Peter Kopáček a so zástavou O KVV SR Banská Bystrica Dominik Valkovič.

Zo všetkých príhovorov rečníkov si dovoľím spomenúť slová uznania a poďakovanie premiéra A. Babiša za vernú službu vlasti a odvahu k nasadeniu. Generál P. Kolář vyjadril všetkým veteránom vďačnosť za odovzdávanie životných skúseností a pripomenul, že sa oplatí počúvať skúsenejších.

Položili sme kvety k pamätníkom v kasárňach, oživilo spomienky v sieňach tradícií a prezreli si súčasnú techniku a exhibičné ukážky súčasného výsadkového

výcviku. V jednom z príhovorov hostí zaznelo, že čo by sme dokázali my vtedy, keby sme mali k dispozícii prostriedky súčasných bojovníkov. A tak ma napadlo to prirovnanie, že „kedysi dávno boli drevené lode, ale železní námorníci...“ Museli sme byť, aj keď nie námorníci. Tá oceľ v nás bola. Zliatina dobrej výchovy, fyzickej zdatnosti, odvahy, odborných vedomostí a zručností. A z toho boli ukuté „Meče armády hrot.“

Milan Kočí a Jan Lidický (bygoš)

Potvrdilo to aj 24 účastníkov, jeden aj vo veku 90 rokov, ktorí absolvovali v rámci stretnutia tandemové zoskoky. Vzájomná úcta, dobrá spolupráca medzi klubmi Českej a Slovenskej republiky navzájom, ale aj armádami oboch republík bola vyjadrená oceneniami NGŠ AČR a veliteľom 601. skss a tiež KVV SR, ktoré boli odovzdané vybraným členom našich klubov.

Generál Kolář, za účasti premiéra vlády ČR A. Babiša odovzdali nasledovné ocenenia :

Čestný odznak Armády Českej republiky Za zásluhy II. stupňa :

pplk. Jaroslavovi Chromekovi,

Čestný odznak Armády Českej republiky Za zásluhy III. stupňa :

plk. v. v. Jozefovi Tučekovi, plk. v. v. Jozefovi Turkovi, plk. gšt. v. v. Miloslavovi Juříčkovi a pplk. v. v. Jaroslavovi Ondrejčákovi.

Mincu náčelníka Generálneho štábu AČR za aktívnu a vzornú službu v armáde vo výsadkových jednotkách :

pprap. v. v. Jindřichovi Fenclovi, kpt. v. v. Romanovi Semusiovi, rtn. v. v. Lud'kovi Stoklaskovi, des. v. v. Miroslavovi Kočímu, mjr. v. v. Antonínovi Kložárovi, plk. Pavlovi Švelkovi, pplk. v. v. Michalovi Milasovi, plk. v. v.

Bohumilovi Bočkayovi, kpt. Vladimírovi Vaňovi, mjr. v. v. Máriovi Michajlovovi, mjr. v. z. Csaba Kádárovi, kpt. v. v. Jozefovi Struhárovi, pplk. v. v. Jaroslavovi Šlamborovi, npor. v. v. Františkovi Mrkvičkovi, čat. v. v. Jaroslavovi Kovářovi.

Pamätnú plaketu 601. skss :

Kpt. v. v. Františkovi Chudému, mjr. v. v. Františkovi Lejskovi, pplk. v. v. Jaroslavovi Ondrejčákovi.

Pamätnú mincu 601. skss :

kpt. v. v. Ondrejovi Struhárovi, nrap. v. v. Otakarovi Hájkovi, pplk. v. v. Jaroslavovi Šlamborovi, mjr. v. v. Alešovi Denerovi, nrap. v. v. Milanovi Šmardovi.

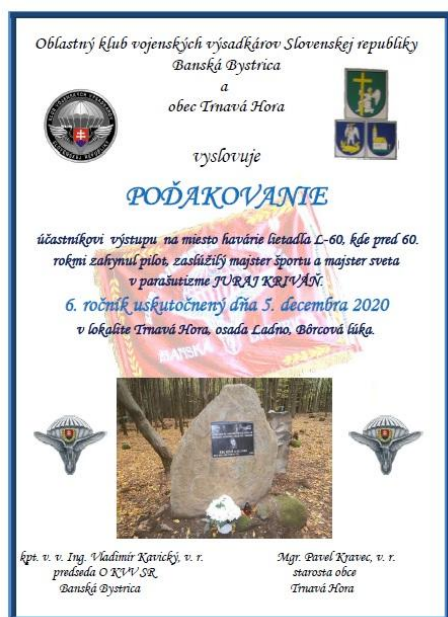
Za KVV SR odovzdali, mjr. v. v. Mgr. Vladimír Schneider, plk. Ing. Mgr. Pavel Švelka a plk. Ing. Jozef Pračko kolegom z KVV ČR nasledovné ocenenia:

Klubu výsadkových veteránov Prostějov : „Kříž cti Jozefa Gabčíka“,
plk. v. v. Ing. Františkovi Stavnému : „Medailu Jozefa Gabčíka Za zásluhy“,
pplk. v. v. Jaroslavovi Ondrejčákovi : „Kříž cti Jozefa Gabčíka“,
kpt. v. v. Dušanovi Hricovi : „Medailu Jozefa Gabčíka Za zásluhy“,
kpt. v. v. Františkovi Chudému : „Kříž cti Jozefa Gabčíka“.

Ďakujeme Frantovi Stavnému, Frantovi Chudému, Frantovi Lejskovi, Jardovi Ondrejčákovi a Klubu výsadkových veteránov Prostějov, mestu Prostějov, AČR a všetkým, ktorí pomohli pri príprave a realizácii stretnutia priateľov, spolubojovníkov a verných druhov v zbrani, výsadkových veteránov Českej a Slovenskej republiky. Prajeme všetkým členom klubov vojenských výsadkárov a ich blízkym, na východnom, aj západnom brehu rieky Moravy, dostatok šťastia, radosti zo života, pevné výsadkové zdravie a modré, mierové nebo nad hlavou.

*Spracoval: Vladimír Schneider
Banská Bystrica, 15. 10. 2020*

Spomienkové stretnutie pri pamätníku Juraja Kriváňa Lokalita Trnavá Hora, osada Ladno, Bôrcova lúka

Plánované spomienkové stretnutie, 6. ročník, na mieste havárie lietadla L-60, kde zahynul pilot, zaslúžilý majster športu a majster sveta v parašutizme Juraj Kriván sa pôvodne malo konať 17. októbra 2020, Žiaľ, pre opatrenia súvisiace s pandémiou koronavírusu COVID – 19 sa nemohlo uskutočniť. Ani počasie nebolo priaznivo naklonené k vychádzke do prírody.

Až po zmiernení opatrení začiatkom decembra sa spomienkové stretnutie mohlo uskutočniť. Konalo sa 5. decembra 2020. Akcia sa podarila vďaka odhodlaniu, vytrvalosti a dôstojnej atmosfére podujatia všetkých zúčastnených. V mene všetkých členov KVV SR a našich sympatizantov, ďakujeme starostovi obce Trnavá Hora, Mgr. Pavlovi Kravcovi za spoluprácu,

starostlivosť a pochopenie. Dovoľujem si vyjadriť presvedčenie, že obe zúčastnené strany tento spôsob spolupráce vďačne zachovajú aj do budúcich rokov.

Vladimír Schneider

Spomienka na Juraja Kriváňa.

Tak sa dnes všetci tešíme,
motory hučia od rána,
autá sa rútia diaľnicou,
uctiť si Jurka Kriváňa.

A tak ako v roky predošlé,
Jurajov pomník volá,
už sa všetci blížime
k dedine Trnavá Hora.

Nezaujímá nás okolie,
čo príroda vôkol núka,
šliapeme svorne k miestu,
čo zove sa Bôrcová lúka.

Tu v tieni stromov stojí,
pamätník smutného konca,
a vedľa fragment lietadla,
ticho, nepočuť v hore nič,
ani zvuk z kostola zvonca.

Nuž tak to vtedy dopadlo ,
nešťastný to bol deň.
Keď na zem spadlo lietadlo,
a zranený visel na strome,
na šnúrach padáku
dosníval svoj sen.

Slza a pocit účasti
steká po každej tvári.
I budúci rok prideme k pomníku,
my chlapi v červených baretoch,
druhovia, bratia, priatelia,
vojaci -výsadkári.

plk. u. u. Ing. Ján Návož

Predvianočná misia v Lozorne.

Členovia MKVV Zlaté Moravce v zložení Peter Hlavačka predseda klubu, Dominik Valkovič tajomník a členovia Mirko Kesely a Janko Návojský uskutočnili v sobotu 12. decembra 2020 návštevu svojho chorého kamaráta a príslušníka MKVV Zlaté Moravce pplk. v. v. Lacka Cimbalu v mieste jeho trvalého bydliska v Lozorne. V odpoľudňajších hodinách sme sa stretli v Nitre pred domom Janka Návojského. Spoločne sme nasadli do Mirkovho auta a vyrazili smerom Záhorie. Cesta ubiehala v družnom rozhovore, pri ktorom sme riešili plány do budúcnosti a možnosti ukončenia plánovaných akcií v podmienkach pandemických opatrení. Bratislavu, v ktorej momentálne prebiehal ďalší z protestov, ktoré v posledných týždňoch prebiehajú hlavne pred sídlom vlády SR a prezidentským palácom, sme prebehli po obchvate bez problémov. Ešte chvíľu a boli sme pred tabuľou Lozorno. Rýchlo sme pohľadali adresu, aby sme potom neblúdili, a preto, že sme

mali ešte čas do plánového stretnutia, sme sa vrátili do stredu obce a pohľadali otvorený podnik, v ktorom nám cez okienko podali kávu a čaj. Toto sme v rozhovore vypili vonku na ulici pri aute a pretože sa priblížil čas stretnutia, sme sa už naisto presunuli k domu, v ktorom žije

Lacko. Zvonček a usmiata manželka Lacka, Alenka Cimbalová nám otvára dvere a pozýva nás do bytu. A teraz prichádza chvíľa na ktorú sme už od leta čakali. Zvítali sme sa s druhom Lackom. Bolo to srdečné zvítanie. Veď už uplynulo dosť času čo skončila spoločná vojenská púť dvoch dôstojníkov a priateľov.

Vzhľadom k tomu, že Janko sa odsťahoval z Bratislavy a Lacko potom ochorel ťažkou a neprijemnou chorobou sa styk obmedzil na telefonáty a mailové kontakty. Časom už nebolo možné z dôvodu straty hlasu u Lacka ani telefonovať. Ale puto sa nepretrhlo a tak sa v tomto roku Lacko, ktorý bol informovaný o všetkom čo v našom klube robíme, rozhodol stať naším členom. A pretože okrem mňa nikoho iného osobne nepoznal, rozhodli sme sa vyslať aspoň delegáciu niektorých členov. Chceli sme sa mu za jeho statočnosť s ktorou bojuje s ťažkou chorobou poďakovať a odovzdať prejavy našej úcty. V úvode stretnutia som mu predstavil príslušníkov misie. Potom sa ujal slova náš predseda a porozprával

Lackovi o našom klube, činnosti a dosiahnutých úspechoch. Nášmu stretnutiu bola prítomná i rozvinutá klubová zástava, ktorú ležiaci kamarát pozdravil po vojensky rukou. Výklad

predsedu dopĺňal Dominik Valkovič fotografiami z akcií. Po skončení tejto časti dekoroval predseda nášho chorého kamaráta medailami, pamätným odznakom na stuhe pri príležitosti 125. výročia narodenia armádneho generála Ludvíka Svobodu a pamätným odznakom na stuhe k 60. výročiu pôsobnosti VÚ 8280 v posádke v Prostějove. Okrem

toho dostal Lacko ešte i klubové nášivky, publikáciu k 25. výročiu vzniku KVV SR a pamätný odznak, mincu k tomuto výročiu. Ďalej účastnícky pamätný list zo spomienkového stretnutia pri pamätníku Majstra sveta a Majstra športu Juraja Kriváňa, ktorého osobne poznal a bol jeho inštruktorom parašutizmu.

Na záver obľúbený úsmev výsadkára nalepený na fľaši dobrého destilátu, lovecký nôž od Radka Návoja a ďalšie. Celé stretnutie bolo sprevádzané dojatím, radosťou a srdečnou atmosférou. Nevadilo ani to, že Lacko už nemôže hovoriť. Niečo napísal, niečo

pretlmočila Alenka zo znakovkej reči a niečo sme vyrozumeli z pier. Bolo to úžasné. Celé bolo sprevádzané láskavým a milým pôsobením domácej panej, ktorá sa snažila a i vytvorila príjemné komunikačné ovzdušie. Ďakujeme Alenka. Pretože Lacková choroba je skutočne ťažká a po nejakom čase už bolo vidieť, že náš kamarát a druh je už dosť unavený, sme sa rozhodli návštevu ukončiť. Ale ukončiť s tým, že nie je posledná a v budúcom období sa podľa možnosti a zdravotného stavu stretneme radi znovu. Čo povedať na záver? Iba to, že dobrá vec sa znovu podarila. Naplnilo sa Gabčíkovské "Ja chcem!" Áno. I my sme chceli. A stretli sme sa so svojim druhom, priateľom, spolubojovníkom a hlavne úžasným človekom, ktorého nezlomila ani ťažká a dlhotrvajúca choroba. Raz výsadkár, navždy výsadkár. A toto platí i v prípade pplk. v. v. Lacka Cimbalu. Sme hrdí, že máme v svojich radách takéhoto človeka.

plk. v. v. Ing. Ján Návoj

Neočakávané stretnutie priateľov

Významným dňom v činnosti nášho klubu je stretnutie pri pomníku SNP na 12. table, ktorá sa nachádza tesne pred partizánskou obcou Zlatno. V deň výročia tragickej udalosti havárie dvoch sovietskych lietadiel Lisunov Li - 2 dňa 22.12.1944, sme stretnutie organizovali aj s občanmi príľahlých obcí za každého počasia, veď sme boli výsadkári. Bohužiaľ, v roku 2020 pre celosvetovú pandémiu koronavírusu sme ju organizovať nemohli. Naša celoročná snaha o budovanie okolia pomníku bola bez verejného stretnutia priateľov nášho klubu

Pomník s ohradou, ktorý má jedenásť stĺpov – symbolicky jedenásť padlých. Ešte neukončené.

a občanov z okolia. Zatiaľ sa nám podarilo urobiť opravu a ohradenie pomníka i keď ešte nie je ukončená. Vybudovalo sa ohnisko na vatru a hlavne prístrešok, ktorý bude slúžiť na ukrytie pred nepriaznivým počasím. Toto všetko by sa nám nepodarilo, bez ochoty a spolupráce starostov obcí Mankovce a Zlatno. Ale najmä bez finančnej pomoci od bývalého predsedu vlády pána Petra Pellegriniho, ktorý sa zúčastňuje pochodov Náučným partizánskym chodníkom Zlatno – Skýcov a opačne. Naším cieľom bolo vyčistiť okolie pomníka, opraviť pomník a ohradiť ho, vybudovať prístrešok a chránené ohnisko. Povzniesť toto miesto havárie sovietskych lietadiel a hlavne dostať ho viac do povedomia verejnosti, aby sa na tragické udalosti z 22.12.1944 nezabudlo, veď tu zahynulo jedenásť sovietskych vojakov a v obci Zlatno jedenásť obyvateľov. Od vtedy už uplynulo 76. rokov.

V utorok 22.12.2020 prišli po obede k pomníku dvaja členovia, aby položili kyticu kvetov

Areál a okolie pomníka.

a zapálili kahance na uctenie pamiatky padlých. O chvíľu po našom príchode sa objavil ďalší člen, ktorý povedal: „*Nedovolilo mi svedomie neprísť v deň výročia smutnej udalosti, zapáliť kahanček a položiť kvietok.*“

Nízka oblačnosť a hmla vytvárala pološero, hoci bolo len 14:00 hodín a hlásila sa zima. Založili sme si ohnák na zohriatie, že chvíľu ešte zostaneme a poberieme sa domov. Zvuk motora auta nám oznamoval, že niekto prichádza. Dvaja mladíci prišli pozrieť, či sa niečo koná, tak ako po minulé roky. Keď videli, že sme traja, otočili sa a odišli. O chvíľu sa z hmly ozvali hlasy a vynorili sa tri postavy. Prišli vzdať úctu pri pomníku, ohriali sa pri ohni a po chvíli odišli. Takto sa tu vystriedalo niekoľko ľudí. Prišli aj naši priatelia z Nitry a z Partizánskeho.

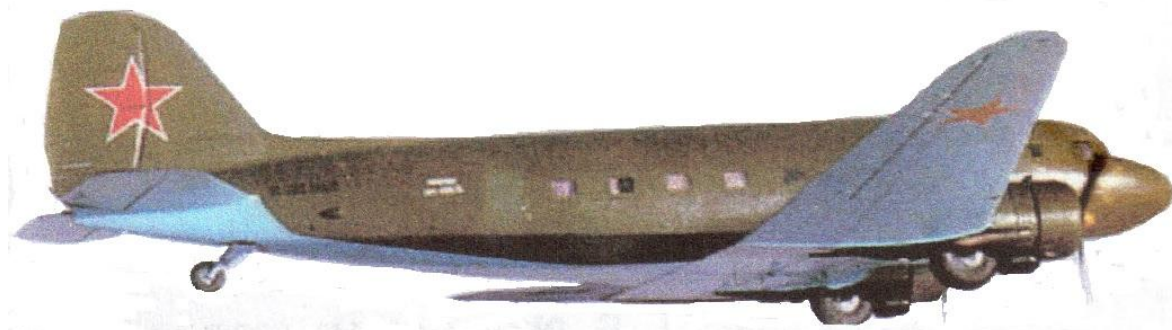

Príhovor k zúčastneným pri pomníku.

Počas dve a pol hodiny sa pri pomníku vystriedali tri desiatky ľudí. Pri odchode, každý sľúbil: „*O rok prideme znovu a dúfame, že to bude ako vlani, keď nás bolo okolo 150.*“ Nakoniec sme zahasili oheň, už sa veľmi stmievalo a tešili sme sa, lebo sme zasiali do srdca ľudí úctu k udalostiam SNP a hlavne tragickej udalosti tu na Zlatne. Veríme, že sa nám podarí dobudovať okolie pomníka podľa našich predstáv a areál pri pomníku sa stane pietnym a oddychovým miestom pre ľudí v krásnej prírode pod Tribečom. Moja veľká vďaka patrí všetkým ľuďom a našim členom, ktorí nám pri realizácii pomáhali. Neorganizované stretnutie pri pomníku bolo veľmi srdečné, priateľské a s obrovským prejavom úcty padlým, aby sa už takéto nešťastia neopakovali.

Česť a sláva ich pamiatke! S našim odkazom: „*Nezabudneme!*“

Peter Hlavačka

Oznam pre členov Oblastného KVV SR Banská Bystrica

Vzhľadom na súčasnú situáciu v súvislosti s protipandemickými opatreniami prijatých Vládou SR sa výročná členská schôdza bude konať až po ich ukončení. Termín a miesto konania bude oznámené včas a obvyklým spôsobom.

Dôležitá informácia od tajomníka KVV SR

Už tri roky platí zákon o nosení vojenských výstrojných súčiastok a my sme sa nedohodli, aké čiapkové odznaky budeme ďalej používať. Čiapkový odznak OS

plátený odznak

SR majú právo nosiť iba tí, ktorým bolo povolené nosenie vojenskej rovnošaty. Zatiaľ bolo dohodnuté, že sa budú nosiť už zavedené čiapkové plechové a plátené klubové odznaky (vrátane toho, čo má kol. Hreha). Pre nových členov

kovový odznak

a aj pre tých čo budú chcieť, sa vyrobia nové plátené čiapkové odznaky podľa prílohy.

Počty čiapkových odznakov prosím pripraviť do rokovania Rady predsedov.

Jozef PRAČKO

Rozlúčili sme sa

Záverom

Prvé tohtoročné číslo nášho klubového Spravodajcu bolo plné zaujímavých príspevkov. Druhé pripravované číslo nebude o nič menej bohaté na príspevky, ktoré nám priblížia uskutočnené minuloročné akcie a osobnosti z prostredia vojenských výsadkárov. Bude to príspevok od kolegu Jána Návoja k oslave dňa veteránov v Nitre. Žilinský kolega plk. v. v. JUDr. Jozef Púpala nám priblíži osobnosť národnooslobodzovacieho boja, príslušníka 2. čs. sam. paradesantnej brigády I. čs. armádneho zboru v ZSSR 99-ročného Jozefa Špitála. Keďže nám pribúdajú príspevky, aby sme dodržali počet strán maximálne dvadsať, v treťom čísle uverejníme ďalšiu osobnosť národnooslobodzovacieho boja – Juraj Lakota – neznámy hrdina. Samozrejme, sú očakávané aj ďalšie príspevky od našich členov aj kolegov z KVV SR a KVVV ČR.

Ivan Bartoš

Použité fotografie - zdroj: archív KVV, internet

Vladimír Schneider

Peter Hlavačka

Spolupráca a korektúra

Vladimír Gajdoš

<http://kvvprostejov.wgz.cz/> <http://www.klubvtn.info/stiahni.htm>, www.kvvsr.sk
kontakt: ivan.bartos22@gmail.com

SPRAVODAJCA č. 1/2021

Tlač: Tlačiareň Brummer, Majerská cesta 3, Banská Bystrica

Spravodajca vychádza vďaka finančnej podpore firmy GRANDPOWER, s. r. o.

Len pre vnútornú potrebu členov KVV SR a KVVV ČR! (bez gramatickej úpravy)